

Sivistystoimi

Sivistystoimen tulosalueet ovat sivistystoimen hallinto, varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, hyvinvointi, kirjasto ja vapaa sivistystyö.

Sivistystoimen toimialaa johtaa sivistysjohtaja.

	TP 2025	TA 2026	TA muutos	TA yht. 2026	Toteuma 1-3 kk	Poikkeama	Käyttö %
00030010 SIVISTYSTOIMI							
TOIMINTATUOTOT	687 726	537 241		537 241	96 309	-440 932	17,9
TOIMINTAKULUT	-10 877 743	-10 748 549		-10 748 549	-2 722 535	8 026 014	25,3
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-10 190 017	-10 211 308	0	-10 211 308	-2 626 225	7 585 083	25,7
Poistot ja arvonalentumiset	-7 599	-5 685		-5 685	-803	4 882	14,1
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-10 197 615	-10 216 993	0	-10 216 993	-2 627 028	7 589 965	25,7

Perustelut:

Sivistystoimen organisaatio on rakennettu vastaamaan hyvinvointi- ja sivistyskunnan vaateisiin. Varhaiskasvatusta, perusopetusta ja lukiokoulutusta järjestetään ja kehitetään oppimisen, kasvamisen ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Vapaata sivistystyötä, kirjastotoimea ja hyvinvointitoimea järjestetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta.

Sivistystoimi on kokonaisuutena tarkastellen hyvin lähellä talousarviotaan, ja kokonaistilanteen kehittyminen tulee selkeämmin näkyviin syyskauden alkaessa.

Sivistystoimen hallinto

Palvelusuunnitelma:

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on toimialaan kuuluvien palveluiden järjestäminen ja kehittäminen sekä hyvien edellytysten luominen tehtävien hoitamiseen.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

	TP 2025	TA 2026	TA muutos	TA yht. 2026	Toteuma 1-3 kk	Poikkeama	Käyttö %
00030100 Sivistystoimen hallinto							
TOIMINTATUOTOT	274	250		250		-250	
TOIMINTAKULUT	-209 405	-203 165		-203 165	-56 723	146 442	27,9
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-209 131	-202 915	0	-202 915	-56 723	146 192	28,0

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–3 kk
Henkilöstön työhyvinvointia vahvistetaan yksikkökohtaisten työhyvinvointisuunnitelmien viemisellä käytäntöön ja niiden päivittämisellä.	Yksiköissä toteutetaan läpi vuoden 2025 keväällä laadittuja työhyvinvointisuunnitelmia, jotka päivitetään kevätkaudella 2026.	Työhyvinvointisuunnitelmien päivittäminen todetaan kesäkuun osavuositarkastuksessa.	Työhyvinvointisuunnitelmia on päivitetty jo osassa yksiköjä.

Yhteistyö Keski-Savon sivistystoimien kanssa tiivistyy.	Joroisista osallistutaan Keski-Savon alueen yhteisiin sivistystoimen alan kokouksiin, kokouksiin ja tapahtumiin sekä tehdään yhteistyötä käytännössä.	Todetaan ja raportoidaan osallistuminen sivistystoimen alan kokoontumisiin ja tapahtumiin osavuosikatsauksissa.	Sivistystoimi on osallistunut alueellisiin kokouksiin OPS-tyon merkeissä sekä myös muutoin.
Eri ikäryhmien palvelut tuotetaan lähellä ja laadukkaasti.	Vastuualueilla tunnetaan kuntalaisten näkökulmasta tehdyt laadukkaan palvelun määritelmät. Palveluja pyritään toteuttamaan määritelmän mukaisesti.	Vastuualueilla toteutetaan vuoden kuluessa palvelujen laatuun liittyviä kyselyjä, joiden toteutuminen raportoidaan osavuosikatsauksissa.	Palvelujen laatuun liittyviä kyselyjä on valmisteltu, nuorten kuulemiskysely toteutetaan kevätkaudella.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Talousarviovuotta 2026 saattaa haastaa häiriötilanne. Siihen voi sisältyä kansainvälisen tilanteen muutoksista aiheutuvia elementtejä, jotka voivat vaikuttaa esimerkiksi varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen tarvetta lisäävästi. Taloudellisesta näkökulmasta riskejä voivat näin ollen olla valmistavan opetuksen tarve, varhaiskasvatuspaikkojen ja tilojen tarpeen kasvu. Toimintojen järjestämisen näkökulmasta riskejä voivat olla henkilöstön kuormittuminen häiriötilanteen takia sekä eri palveluiden järjestäminen vain muutamien työntekijöiden voimin.

Perustelut:

Sivistystoimen tehtäviin ovat vaikuttaneet viime vuosina erilaiset häiriötilanteet, eikä maailmantilanne ole muuttunut vakaammaksi. Tällaiseen riskiin voidaan varautua ennen kaikkea vahvistamalla henkistä kriisinkestävyyttä. Näin ollen on perusteltua, että työhyvinvointisuunnitelmat käydään läpi uudelleen ja päivitetään yksiköistä nousseiden tarpeiden sekä myös vuoden 2024 työhyvinvointikyselyn tulosten perusteella.

Sivistystoimen palvelut tuotetaan kevyellä hallinnolla, ja osa yksiköistä toimii vain muutamien työntekijän voimin, mihin on mahdollista varautua valmistautumalla palvelujen priorisointiin häiriötilanteessa sekä ennalta sovituin sijaisjärjestelyihin.

Riskit eivät ole toteutuneet, mutta kansainvälisen tilanteen kiristyminen on alkanut näyttäytyä aiempaa enemmän myös alueellisesti ja paikallisesti.

Varhaiskasvatus

Palvelusuunnitelma:

Varhaiskasvatuksen tehtävänä Joroisissa on tuottaa hyvälaatuista, paikkakunnan ominaispiirteisiin parhaiten soveltuvaa varhaiskasvatusta, asiantuntevaa esiopetusta sekä joustavia, perheiden tarpeisiin vastaavia avoimen varhaiskasvatuksen palveluja. Yhteistyössä huoltajien kanssa luodaan lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle suotuisa kasvuympäristö.

Varhaiskasvatusta toteutetaan Varhaiskasvatuksen järjestämisuunnitelman (vuosille 2024–2028) mukaisesti päiväkodeissa, perhepäiväkodeissa ja avoimen varhaiskasvatuksen palveluina, joita ovat säännöllinen ryhmätoiminta lapsiperheille sekä perheohjaus. Lisäksi varhaiskasvatukseen kuuluu lasten kotihoidon tuki.

Esiopetusta järjestetään kirkonkylällä ja Kuvansissa varhaiskasvatuksen toimintana.

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2025	TA 2026	TA muutos	TA yht. 2026	Toteuma 1-3 kk	Poikkeama	Käyttö %
00030501 Varhaiskasvatus							
TOIMINTATUOTOT	181 453	169 700		169 700	34 924	-134 776	20,6
TOIMINTAKULUT	-2 990 197	-2 873 916		-2 873 916	-740 599	2 133 317	25,8
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 808 745	-2 704 216	0	-2 704 216	-705 675	1 998 541	26,1

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–3 kk
Vuorovaikutus on myönteistä, välittävää, kannustavaa ja hellää. Henkilöstö sitoutuu lapsiin ja lapsiryhmään.	Lapsiryhmät muodostetaan mahdollisimman pysyviksi toimintakauden alussa niin lasten kuin työntekijöiden suhteen. Loma-ajat järjestetään niin, että jokaisessa ryhmässä on töissä vähintään yksi tuttu aikuinen.	Toimintakauden alussa käynnistyvät ryhmät pidetään samoina koko toimintavuoden (lapsia tai työntekijöitä siirretään vain perustellusta syystä). Esihenkilöt huolehtivat lomajärjestelyjä tehdessä työntekijöiden sijoittelun niin, että jokaisessa ryhmässä on vähintään yksi lapsille tuttu työntekijä.	Lapsia on jouduttu siirtämään vuoden vaihteessa toisiin ryhmiin koska kuntaan on muuttanut uusia perheitä ja muuttoliikkeeseen ei ole pystynyt varautumaan. Lomajärjestelyissä on otettu huomioon aikuisten sijoittelu lapsiryhmiin.
Henkilöstö toimii sensitiivisesti ja havaitsee lasten aloitteet sekä vastaa niihin lasten osallisuutta ja toimijuutta tukevalla tavalla.	Henkilöstön kanssa yhdessä määritellään kehittämiskohteet. Kehittämiskohteita arvioidaan säännöllisesti tiimi-, yksikkö- ja koko henkilöstön palaverissa. Arvioidaan henkilökunnan koulutustarve.	Tiimi-, yksikkö- ja koko henkilöstön palaverit toteutuvat säännöllisesti. Tarvittaessa järjestetään/mahdollistetaan kehittämiskohteita tukevia koulutuksia.	Tiimien viikoittaiset tiimijajat ovat toteutuneet, Koko henkilöstön kesken on pidetty helmikuussa yhteinen koulutuspäivä ja toinen sovittu pidettäväksi elokuussa, kesäkuussa on yksikkökohtaiset kehittämispäivät
Henkilöstö huomioi ryhmän kaikki lapset ja ymmärtää lasten erilaisia ilmaisun tapoja.	Henkilöstön kanssa sovitaan vuoden alusta kuvatuki, mikä vähintään on oltava käytössä jokaisessa ryhmässä.	Sovittu kuvatuki on jokaisessa ryhmässä ja ryhmän jokainen työntekijä niitä käyttää.	Kuvatuesta oli koulutus helmikuussa koko henkilöstölle, Henkilöstöllä on ilmaisessa kokeilussa Widgit online-kuvatuki ohjelma (1.3–31.7.)

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Keskeisimmät riskit tavoitteiden toteutumiseksi ovat henkilöstön vaihtuvuus ja poissaolot, lasten ja perheiden lisääntynyt tuen tarve, varhaiskasvatukseen hakeutuvien lasten määrä pitkin toimintakautta, pätevien sijaisten heikko saatavuus sekä turvallisten ja terveellisten varhaiskasvatustilojen puute. Henkilökunnassa on muutama pidempi poissaolo, sairaslomia, jotka korostuvat flunssakausina sekä kuluvana toimintakautena on ollut paljon osa-aikaisuuksia eri johtuen syistä. Nämä kaikki kuormittavat henkilökuntaa. Sijaisia löytyy vaihtelevasti ja poissaolojen sattuessa samanaikaisesti sijaisten saatavuus on rajallinen. Varhaiskasvatukseen hakeutuvien lasten määrää voi ennustaa/varautua väestörekisteristä saatujen tietojen mukaan mutta kuntaan muuttaviin lapsiperheisiin ei voi ennalta varautua. Sisäilman suhteen ei ole tullut ilmoituksia alkuvuonna.

Perustelut:

Perhepäivähoidossa on suuri muutos vuoden 2025 ja 2026 toimintakatteessa. Tämä johtuu Kolman ryhmiksen lakkauttamisesta. Kolman ryhmiksen kaksi vakituista työntekijää siirtyi varhaiskasvatuksen muihin yksiköihin, joissa puolestaan tarve määräaikaisille työsuhteille väheni kahden työntekijän verran. Perhepäivähoitajia ei tällä hetkellä ole kunnassa.

Laadullisiin tavoitteisiin pääseminen edellyttää joka yksikössä pysyvää, varhaiskasvatussuunnitelman sisäistänyttä henkilöstöä, jolla on aikaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida toimintaa yhteistyössä lasten ja huoltajien kanssa. Yhdessä varhaiskasvatusryhmässä saa olla korkeintaan kolmea kasvattajaa vastaava määrä lapsia. Jos päiväkodissa on yksi tai useampia erityisen tai tehostetun tuen tarpeessa olevia lapsia, on tämä otettava huomioon joko lasten tai henkilökunnan lukumäärässä. Suhdeluvusta ei saa poiketa edes henkilöstön äkillisissä ja yllättävissä poissaolotilanteisissa (1.8.2021). Kunnassa on varmistuttava siitä, että varhaiskasvatuksessa on käytössä riittävät ja toimivat sijais- tai muut varajärjestelyt.

Varhaiskasvatuksessa on käytössä valtakunnallinen Valssi-laadunarviointimenetelmä. Henkilökunta on valinnut syksyn 2025 arviointikohteeksi vuorovaikutuksen sensitiivisyys ja ilmaisun tavat. Valssi kysely toteutetaan vuoden 2025 lopussa. Varhaiskasvatuksen tavoitteet ovat Valssin indikaattoreita. Kyselyn perusteella määritellään ryhmille ja koko henkilöstölle vahvuudet ja kehittämiskohteet sekä menetelmät, joilla työtetään kehittämiskohteita. Toimintavuoden päätteeksi arvioidaan, onko sovitut kehittämiskohteet toteutuneet. Syksyn 2025 perusteella määritellyt vahvuudet ja kehittämiskohteet on arvioitu tiimeittäin alkuvuoden aikana ja niihin on tehty tarvittavia tiimikohtaisia muokkauksia.

Vuorohoitoa järjestetään omana toimintana tarpeen mukaan joko Kuvansin päiväkodissa tai kirkonkylällä Päiväkoti Pyrrissä. Mikäli vuorohoidon tarvetta on sekä kirkonkylällä että Kuvansissa niin, että yksi työntekijä riittää, vuorohoito toteutetaan Kuvansissa. Yöhoitoa ostetaan mahdollisuuksien mukaan Varkauden kaupungilta. Yöhoidon tarvetta ei ole ollut.

Heinävesi, Joroinen, Leppävirta, Pieksämäki ja Varkaus muodostavat yhteisen varhaiskasvatuksen palvelualueen siten, että edellä mainittujen kuntien asiakasperheet voivat hakea varhaiskasvatuspalveluja joustavasti kuntarajoista riippumatta. Varhaiskasvatuspaikkoja ostetaan/myydään tarvittaessa myös muilta /muille lähikunnille.

Perusopetus

Palvelusuunnitelma:

Perusopetuksen tehtävänä on antaa laadukasta ja monipuolista yleissivistävää opetusta sekä kasvattaa vastuulliseen yhteistyöhön ja hyviin vuorovaikutustaitoihin. Perusopetuksen tulosalueeseen sisältyvät erityisopetus ja ostettu erityisopetus, APIP-toiminta ja perusopetuksen hankkeet.

Erityisopetusta järjestetään jokaisen oppilaan henkilökohtaiset tarpeet huomioiden. Yhtenäiskoulussa toimii lukuvuonna 2025–2026 viisi erityisopettajaa/erityisluokanopettajaa ja Kuvansissa yksi. Osa koulunkäynninohjaajien työpanoksesta on erityisopetuksen kustannuspaikalla. Erityisopetusta ostetaan myös tarpeen mukaan muilta kunnilta, kuntayhtymiltä, valtiolta ja joissakin tapauksissa hyvinvointialueilta.

Perusopetuksessa tarjotaan lisäksi iltapäivätoimintaa, jonka tarkoituksena on tarjota lapselle koulupäivän jälkeen turvallinen ja lapsen kasvua tukeva ympäristö, jossa hän voi ammattitaitoisen ohjaajan valvonnassa viettää vapaa-aikaansa.

Perusopetuksen hankkeiden avulla kunta pyrkii vastaamaan opetushallituksen ja opetusministeriön asettamien painopistealueiden kehittämiseen. Rahoituspohjan supistuttua Joroinen on saanut valtion erityisavustusta vuodelle 2026 kerhotoimintaan liittyvään hankkeeseen sekä uima- ja vesipelastustaitojen opetusta tukevaan hankkeeseen. Hanke on nimeltään Kipin kapin kellumaan.

Vastuuhenkilöt: Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori, vastuopettaja ja Kuvansin koulunjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2025	TA 2026	TA muutos	TA yht. 2026	Toteuma 1-3 kk	Poikkeama	Käyttö %
00031050 Perusopetus							
TOIMINTATUOTOT	227 574	185 446		185 446	38 346	-147 100	20,7
TOIMINTAKULUT	-5 335 360	-5 257 651		-5 257 651	-1 344 734	3 912 917	25,6
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-5 107 786	-5 072 205	0	-5 072 205	-1 306 388	3 765 817	25,8
Poistot ja arvonalentumiset	-4 388	-2 473		-2 473		2 473	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-5 112 174	-5 074 678	0	-5 074 678	-1 306 388	3 768 290	25,7

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–3 kk
Uima- ja vesipelastustaitojen opetuksen kehittäminen	Hankkeen toimintasuunnitelman toteuttaminen yhdessä yhteistyötahojen kanssa.	Hankkeessa toteutetut toimet. Lukukausiarviointi sekä lukukauden aikana tehtävät kyselyt.	Hanke on aloitettu ja edennyt suunnitelmien mukaisesti. Uima – ja vesipelastustaitojen suunnitelmia päivitetty.
Yhteistyön kehittäminen	Uuden 1.8.2025 voimaan astuneen perusopetuksen tuen uudistuksen tukeminen yhteistyötä kehittäen. Erilaisten yhteistyömuotojen kokeilua ja toteutusta yhdessä suunnitellen.	Toteutuneiden yhteistyökokeilujen arviointia lukuvuosi- ja vuosiarvioinnin yhteydessä.	Erilaisia yhteisopettajuuskokeiluja toteutettu ja koulun arvojen määrittelyä aloitettu. Arviointi suoritettu yhteisessä kokouksessa.
Kouluyhteisön kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen	Erilaisten tapahtumien, retkien, ja yhteisten tilaisuuksien järjestäminen. Oppilaiden osallistaminen tapahtumien järjestelyissä. Kartoitetaan oppilaiden toiveita kyselyn avulla. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuutta pitää työhyvinvointia lisääviä tapahtumia.	Toteutuneet tapahtumat, retket ja tilaisuudet. Lukuvuosi- ja vuosiarviointi sekä oppilaskyselyjen analysointi ja tarvittavat toimenpiteet. Toteutuneet tyhyiltapäivät ja –illat. Työhyvinvointikyselyn läpikäyminen ja sen tuloksista keskusteleminen tiimeissä ja koko työyhteisön palavereissa.	Hyvinvointiin liittyviä tapahtumia toteutettu ja aihepiiriin käsitteilyä toteutettu monin eri tavoin. Arviointi tehty keväällä 2026.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Henkilöstön jaksaminen erilaisissa häiriötilanteissa ja arjen haasteissa. Oppilaiden tuen riittävyys, sen arviointi ja 1.8.2025 voimaan astuneiden uusien tukitoimien aiheuttamat järjestelyt. Järjestelyt vaativat mm. päivittämään oppilaiden tuen päätökset. Opettajien sijaistilanne on haasteellinen ja se aiheuttaa riskitekijän.

Perustelut:

Perusopetuksen talousarviossa on huomioitu Joroisten kunnan perus- ja lukio-opetuksen järjestämissuunnitelma vuosille 2025–2030. Talousarviossa on huomioitu järjestämissuunnitelma mukaiset

ryhmien muodostamisohjeet, sekä seitsemäsluokkalaisten ryhmäjako. Erityisopettajaresurssin lisäystarve on otettu huomioon yhtenäiskoulussa, sekä ohjaajaresurssi on pyritty mitoittamaan riittäväksi, jotta sen avulla voidaan toteuttaa uuden tuen mukaista ryhmäkohtaista tukea.

Riskit eivät ole toteutuneet, eikä erityisiä suurempia häiriötilanteita ole ollut.

Lukio

Palvelusuunnitelma:

Lukio antaa opetussuunnitelman mukaisesti opiskelijoille laajan yleissivistyksen ja jatko-opintokelpoisuuden sekä elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Lukio antaa opiskelijoille edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen sekä auttaa opiskelijoita tasapainoiseksi ja toiset huomioonottavaksi ihmiseksi. Joroisten lukio on aktiivinen yhteistyössä ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Lukio järjestää yrittäjäkasvatusta sekä kansainvälisyyttä ja tarjoaa urheilulinjoja.

Vastuhenkilö: Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori ja vastuupettaja

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

	TP 2025	TA 2026	TA muutos	TA yht. 2026	Toteuma 1-3 kk	Poikkeama	Käyttö %
00032000 Lukio							
TOIMINTATUOTOT	54 799	84 325		84 325	17 632	-66 693	20,9
TOIMINTAKULUT	-1 065 139	-1 061 711		-1 061 711	-257 687	804 024	24,3
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 010 341	-977 386	0	-977 386	-240 055	737 331	24,6

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–3 kk
Yhteistyön kehittäminen	Uuden 1.8.2025 voimaan astuneen lukion tuen uudistuksen tukeminen yhteistyötä kehittäen. Erilaisten yhteistyömuotojen kokeilua ja toteutusta yhdessä suunnitellen.	Toteutuneiden yhteistyökokeilujen arviointia lukuvuosi-arvioinnin yhteydessä.	Meijän lukion hankkeen kanssa on suunniteltu yhteistyötä kevään loppuun.
Koulu yhteisön kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen	Erilaisten tapahtumien, retkien, ja yhteisten tilaisuuksien järjestäminen. Opiskelijoiden osallistaminen tapahtumien järjestelyissä. Kartoitetaan opiskelijoiden toiveita sekä kyselyn että opiskelijakunnan hallituksen avulla. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuutta pitää työhyvinvointia lisääviä tapahtumia.	Opiskelijakunnan hallitus ottaa aktiivisempaa roolia suhteessa opiskelijakuntaan ja heiltä tulleita ehdotuksia esitellään säännöllisesti opettajille kokouksissa. Toteutuneet tapahtumat.	Opiskelijakunnan hallituksen työskentelyssä on näkynyt sama innottomuus kuin nuorissa yleisesti. Mitään ehdotuksia ei ole tullut eteenpäin vietäväksi.

Kansainvälisyyden näkyvyyden lisääminen	Kehitetään erilaisia keinoja saada kansainvälisyyttä näkyvämmäksi osaksi lukion arkea ja lisätään näkyvyyttä ulospäin.	Näkyvyyden lisääntyminen ja toteutuneet tapahtumat sekä opintasuoritukset	Eurotourin valmistelussa huomioitiin näkyvyyden lisääminen antamalla nuorille tehtäviä kouluvierailuille.
---	--	---	---

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Riskeistä Venäjän sota ei ole juurikaan näkynyt toiminnassa. Lukioiden maksullisuus kolmansista maista tuleville opiskelijoille on näkynyt lähinnä siinä, että hakijoita nyt keväällä on ollut todella paljon. Henkilöstö on jaksanut yllättävän hyvin.

Perustelut:

Lukion toimintakatteen heikkeneminen johtuu ensisijaisesti henkilöstökuluista, jotka kasvavat opiskelijamäärän kasvun ja edelleen opetuksen määrän kasvun myötä. Toisaalta kulut eivät ole nousseet samassa suhteessa opiskelijoiden kanssa, eli lukio on hyvin kustannustehokas tällä hetkellä.

Kansainvälisyyden painottaminen yhdessä yrittäjyyden kanssa tuo opiskelijoille hyviä valmiuksia tulevaisuuden haasteisiin. Lisäksi lukio aloitti syyslukukaudella 2024 yhteistyön yhdessä UEF-tekniikan kanssa, mikä tarjoaa ennen kaikkea opiskelijoille mahdollisuuksia jatko-opintoja ajatellen. UEF:n kanssa yhteistyötä on jatkettu ja loppukeväästä on kehityspalaveri.

Yrittäjyys on toinen lukion painopistealueista. Yrittäjyyden osalta lukion oma toiminta on keskeisessä roolissa, ja hyvin sujuvaa yhteistyötä Oma osuuskunnan, paikallisen yrittäjäjärjestön sekä yrittäjien kanssa on jatkettu.

Lukion on edelleen mukana kansainvälisten opiskelijoiden rekrytoinnissa, mutta maksullisia opiskelijoita on tarpeen rekrytoida vasta vuoden 2027 syksyllä. Yhteisöllisyyden kannalta on keskeistä saada ryhmien ja lukion yhteishenki toimivaksi, sitä varten pitää miettiä erityisesti nuorten suomen kielen taidon lisäämistä.

Kirjasto

Palvelusuunnitelma:

Kirjastotoimi pyrkii osaltaan takaamaan hyvin toimivat lähipalvelut kunnassa sekä osallistumaan verkostomaisen kirjastoyhteistyön luomiseen. Toimintaa ohjaavat laki yleisistä kirjastoista, kunnan strategia ja kirjaston toiminnasta tehty vuoteen 2030 ulottuva suunnitelma sekä niiden mukaiset tavoitteet.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

	TP 2025	TA 2026	TA muutos	TA yht. 2026	Toteuma 1-3 kk	Poikkeama	Käyttö %
00034000 Kirjasto							
TOIMINTATUOTOT	8 500	2 500		2 500	888	-1 612	35,5
TOIMINTAKULUT	-332 788	-332 968		-332 968	-91 429	241 539	27,5
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-324 288	-330 468	0	-330 468	-90 541	239 928	27,4

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–3 kk
---------	----------------------	----------------------	----------------

Kulttuuritapahtumat ja muut tapahtumat lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.	Järjestetään tapahtumia yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden ja kolmannen sektorin kanssa sekä kehitetään edelleen omatoimisen toiminnan malleja.	Kirjastossa järjestettävien tapahtumien määrä. Osallistujien määrä.	Tapahtumat: 25. Osallistujat: 441.
Asukkaiden monipuolisen lukutaidon tukeminen. Monipuolinen lukutaito on keskeinen edellytys aktiivisen kansalaisuuden toteutumiseksi.	Kirjasto opastaa tieto- ja viestintäteknologian käytössä. Henkilöstöosaamisen ylläpitäminen.	Digituen asiakaskäyntien määrä.	Digituen tapahtumia yhteensä 17, asiakkaita niissä 19.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Kirjaston asiakaspalveluaika on haavoittuvainen nykyisellä henkilöstömäärällä.

Perustelut:

Yhden henkilön yllättävä poissaolo saattaa lyhentää asiakaspalveluaikaa huomattavasti. Kyseinen riski ei ole toteutunut alkuvuonna.

Vapaa sivistystyö

Palvelusuunnitelma:

Soisalo-opisto toimii Heinäveden, Joroisten, Leppävirran, Pieksämäen ja Varkauden alueella. Sen toimialat ovat vapaan sivistystyön koulutus (kansalaisopisto), taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä (musiikkiopisto ja tanssikoulu) ja taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä (kuvataidekoulu ja käsityökoulu).

Soisalo-opisto tarjoaa kaikenikäisille monipuolisia harrastus- ja opiskelumahdollisuuksia ja tätä kautta edistää yksilön hyvinvointia. Toiminta-alueita on koko Soisalo-opiston alue ja toimintaa Joroisissa on kirkonkylän ja Kuvansin lisäksi haja-asutusalueen kylillä.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2025	TA 2026	TA muutos	TA yht. 2026	Toteuma 1-3 kk	Poikkeama	Käyttö %
00035000 Vapaa sivistystyö							
TOIMINTAKULUT	-94 954	-108 005		-108 005	-26 148	81 857	24,2
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-94 954	-108 005	0	-108 005	-26 148	81 857	24,2

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–3 kk
---------	----------------------	----------------------	----------------

Osallistujien määrä säily edellisen vuoden tasolla	Tuotetaan laadukkaat palvelut asiakkaita osallistamalla (mm. asiakastytyväisyyskysely sekä kurssitoiveet) ja pidetään näkyvyyttä yllä.	Joroislaisten osallistujien lukumäärä	Joroislaisia osallistujia 1.1.-31.3.2026 oli 669. Viime vuonna vastaavana aikana luku oli 657. Osallistujien määrä on noussut 2 %.
--	--	---------------------------------------	--

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Osaavan henkilöstön rekrytointi. Sivukylien asianmukaiset toimitilat. Yleisen kustannustason nousu voi rajoittaa osallistumisen määrää.

Perustelut:

Haastavaa löytää osaavaa henkilökuntaa kohtuullisen matkan päästä. Vuosien varrella sivukylien toimipisteet ovat vähentyneet. Hyvä asiakastytyväisyys kertoo siitä, että kuntalaiset käyttävät Soisalo-opiston tarjoamia palveluja ja ovat niihin tyytyväisiä. Asiakastytyväisyys vuoden 2025 keväällä oli erinomainen. Yleisen kustannustason nousu voi rajoittaa osallistumisen määrää. Nykyisen tason säilyttäminen on ensiarvoisen tärkeää haastavassa tilanteessa.

Tällä erää (1–3 kk) riskit eivät ole toteutuneet, päivästoin osallistujien määrä on noussut. Ensi lukuvuonna siirrämme opetuksen Kolman entiseltä koululta tarkoituksen mukaisempiin tiloihin Huutokoskelle, joka on myös sijainniltaan parempi ajatellen Maaveden ja Kolman alueen osallistujia.

Hyvinvointi

Palvelusuunnitelma:

Hyvinvointipalvelut sisältävät liikuntapalvelut, nuorisopalvelut, etsivän nuorisotyön, nuorten työpajan, kulttuuripalvelut ja museon. Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä ja mahdollisuuksia kuntalaisten aktiiviseen ja liikkuvaan elämään. Nuorisopalveluilla tuetaan nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistetään aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistumista sekä parannetaan kasvu- ja elinoloja. Kulttuuripalveluiden tavoitteena on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa sekä ylläpitää museotoimintaa. Hyvinvointipalveluiden tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat kunnassa toimivat järjestöt ja kylät. Hyvinvointipalveluiden talousarvioon on varattu määräraha osallistuvaan budjetointiin, jolloin kuntalaiset voivat vaikuttaa määrärahan käyttöön.

Joroisten kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestämään asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Hyvinvointipalveluiden tehtävänä on tarjota kuntalaisille hyvinvointia tukevia ja lisääviä vapaa-ajan palveluja.

Vastuhenkilö: Hyvinvointipäällikkö

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

	TP 2025	TA 2026	TA muutos	TA yht. 2026	Toteuma 1-3 kk	Poikkeama	Käyttö %
00035500 Hyvinvointi							
TOIMINTATUOTOT	215 127	95 020		95 020	4 519	-90 501	4,8
TOIMINTAKULUT	-849 899	-911 133		-911 133	-205 214	705 919	22,5
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-634 773	-816 113	0	-816 113	-200 695	615 418	24,6
Poistot ja arvonalentumiset	-3 210	-3 212		-3 212	-803	2 409	25,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-637 983	-819 325	0	-819 325	-201 498	617 827	24,6

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–3 kk
Liikuntapalvelut tukevat ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia ja toimintakykyä.	Tarjotaan ohjattua liikuntaa ja järjestetään liikunta-aiheisia tapahtumia sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohde- ja ikäryhmät huomioon ottaen. Annetaan liikuntaneuvontaa ja tuetaan kolmannen sektorin tuottamia harrastusmahdollisuuksia.	Ohjattujen ryhmien ja osallistujien määrä. Järjestettävien tapahtumien määrä ja osallistujien määrä. Myönnettyjen avustusten määrä.	Viikoittaisia ohjausryhmiä on ollut kymmenen, lisäksi yksi kuukausittainen senioriryhmä ja Tanhuvaaran Urheiluoipiston kanssa yhteistyössä pidetty KunnanStartti60+-liikuntaryhmä (yksi kokoontumiskerta). Kävijäkeskiarvo 13,6 henkilöä ja osallistujia 6–29. Urheilijoiden ja urheiluvaikuttajien palkitsemistilaisuus järjestettiin yhteistyössä Varkauden kanssa, osallistujia 60. Alkuvuodesta myönnettiin yhdeksän avustusta vielä vuoden 2024 toimintoihin.
Nuorisopalvelut tukevat ja lisäävät nuorten hyvinvointia ja vaikuttamismahdollisuuksia.	Nuorille tuotetaan matalan kynnyksen palveluita ja tilatoimintaa lähipalveluna. Etsivä nuorisotyöntekijä tavoittaa jokaisen nuoren, joka hänelle on ilmoitettu. Nuorten työpaja auttaa pajalla olevia nuoria löytämään kunkin elämäntilanteeseen sopivan ratkaisun yksilöllisen ohjauksen avulla. Reppukoulutoimintaa toteutetaan yhdessä koulun kanssa. Ehkäisevää päihdetyötä (EPT) tehdään yhteistyössä eri tahojen kanssa ja ollaan mukana myös alueellisessa PAKKA-toimintamallissa. Koulunuorisotyöntekijä tekee ennaltaehkäisevää	NuoDo-tilastointijärjestelmä. PARent-tilastointijärjestelmä. PARTy-tilastointijärjestelmä.	Nuorisotilatoimintaa on järjestetty suunnitellusti. Tila on ollut auki 121 tuntia ja kävijöitä on ollut 961. Nuorisovaltuusto on kokoontunut kaksi kertaa. Nuorisotoimeen on laadittu yhdenvertaisuussuunnitelma ja turvallisen tilan periaatteet. Etsivä nuorisotyö on tavoittanut kaikki nuoret, joista yhteydenottopyyntö on jätetty. Asiakkaita on ollut 29. Nuorten työpajalla on ollut seitsemän reppukoululaista yksi nuori pajan omalla sopimuksella. EPT/PAKKA-tapaamisiin on osallistuttu. Koulunuorisotyö on tavoittanut 1590 nuorta.

	työtä kiusaamien ja nuorten yksinäisyyden vähentämiseksi.		
Kulttuuripalvelut tukevat ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.	Järjestetään kulttuuritoimintaa ja tapahtumia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ylläpidetään kulttuuriperintöä ja tuetaan kylien toimintaa.	Järjestettävien tapahtumien ja osallistujien määrä. Myönnettyjen avustusten määrä.	Yksi tapahtuma (kirjailijavierailu), osallistujia 33. Kylien elinvoima-avustukset olivat haettavina 1.2.–31.3.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö saavat toimintaansa vuosittain valtionavustusta. Mikäli avustus pienenee, voi riskinä olla, että kunnalla ei ole riittävästi resursseja toteuttaa kaikkia toimintoja.

Nuorten työpaja sai valtionavustusta 34 000 € ja etsivä nuorisotyö 22 000 €.

Talviset sääolosuhteet voivat vaikeuttaa liikuntatapahtumien järjestämistä.

Laturetkeä ei pystytty järjestämään lumen vähyden vuoksi.

Perustelut:

Henkilöstöresurssit hyvinvoinnissa ovat pienet, joten jos tulee pitkiä poissaoloja, niin kaikkia palveluja ei pystytä tarjoamaan.

Sisäiset vuokramenot nousevat urheilutalon osalta vuosina 2026 ja 2027; uusi urheilutalo rakennetaan ja entinen puretaan. Hyvinvointialue ei maksa enää vuokraa työpajasta, joten myös nuorten työpajan sisäiset vuokramenot nousevat merkittävästi.

Hyvinvoinnin tulosalueelle on siirtynyt hallinnosta osallistuvan budjetoinnin ja elinkeinotoimesta 4H-yhteistyösopimuksen määrärahat, mikä nostaa hyvinvoinnin budjettia yhteensä 28 000 eurolla vuodesta 2026 alkaen.

Joroisten hyvinvointikertomus ja –suunnitelma linjaavat kunnan hyvinvoinnin ja terveyden (HYTE) edistämistä kokoamalla yhteen kunnan terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät tiedot, vertaa niitä verrokkikuntiin ja linjaa hyvinvointivajeista HYTE-työn tärkeimmät painopisteet. Uusi laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma laaditaan vuosille 2025–2029. Kunnille otettiin vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa, HYTE-kerroin.

Laaja hyvinvointikertomus 2026–2029 (sisältää raportin vuodelta 2025) laaditaan keväällä 2026 ja hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 syksyllä 2026.